

BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

Métode panalungtikan nyaéta cara nu digunakeun ku panalungtik dina ngumpulkeun data panalungtikanna (Arikunto, 2013, kc. 203). Ieu panalungtikan ngagunakeun pamarekan kualitatif kalayan métode déskriptif analisis.

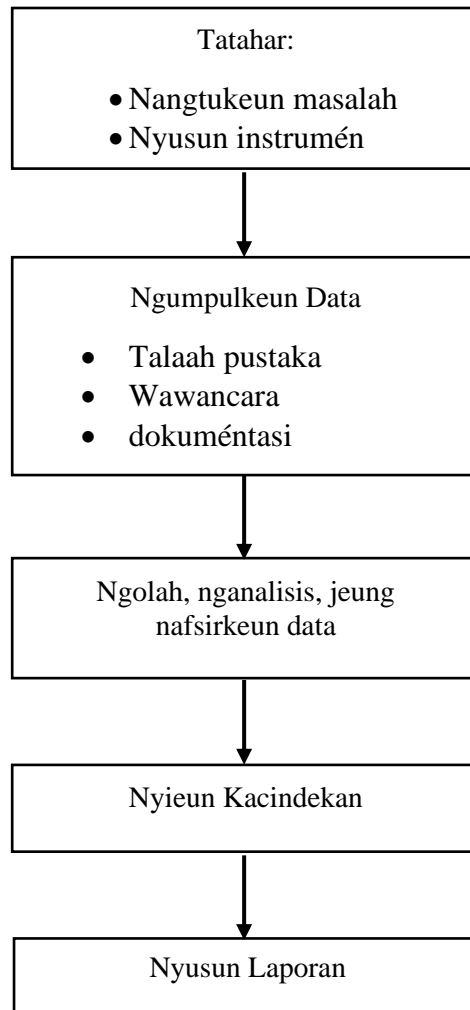
Nurutkeun Bogdan jeung Taylor dina Moleong (2010, kc. 4) pamarekan kualitatif nyaéta prosédur panalungtikan anu ngahasilkeun data déskriptif mangrupa data lisan atawa tulisanna ti jalma-jalma sarta paripolah anu keur ditalungtik. Métode déskriptif analisis mangrupa métode anu dilakukeun ku cara ngadéskripsikeun fakta-fakta, tuluy disusun ku cara analisis (Ratna, 2013, kc. 53).

Ieu pamarekan kualitatif kalawan métode déskriptif analisis téh, dipaké pikeun ngadéskripsikeun struktur puisi sawér, ajén atikan puisi sawér, sarta tuluy dijadikeun alternatif bahan pangajaran maca artikel di SMA.

Dina ieu BAB baris dipedar ngeunaan métode panalungtikan nu ngawengku: désain panalungtikan, data jeung sumber data, téhnik panalungtikan, jeung instrumen panalungtikan.

3.1 Désain Panalungtikan

Désain panalungtikan mangrupa léngkah-léngkah panalungtikan anu dilaksanakeun ku panalungtik. Léngkah-léngkah panalungtikan (désain) mangrupa sakabéh prosés pamikiran anu asak ngeunaan hal-hal anu rék dilaksanakeun. Désain panalungtikan ogé mangrupa tatapakan, sarta bisa dijadikeun dasar pangajén, boh ku panalungtik boh ku jalma séjén ngeunaan kagiatan panalungtikan. Ku kituna, léngkah-léngkah panalungtikan miboga tujuan pikeun méré pertanggungjawaban kana sakabéh léngkah nu digunakeun Margono (2014, kc. 100). Ieu dihandap mangrupa désain panalungtikan anu digunakeun ku panalungtik.

Bagan 3.1 Désain Panalungtikan

3.2 Data jeung Sumber Data

3.2.1 Data

Data dina ieu panalungtikan kabagi jadi dua nyaéta data anu dipaluruh sacara langsung ka lapangan (data primer), jeung data anu dihasilkeun tina sumber tinulis, dokuméntasi, jurnal, jeung internét anu aya patalina jeung panalungtikan (data sekunder). Data anu kapaluruh dina ieu panalungtikan nyaéta puisi sawér nu aya di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya. Désa anu aya di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya jumlah na salapan désa. Tina 9 désa anu dijadikeun

Teti Hermayanti, 2019

PUI SI SAWÉR DI KECAMATAN CIKATOMAS KABUPATEN TASIKMALAYA PIKEUN ALTERNATIF BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL DI SMA KELAS XII (Tilikan Struktural jeung Ajén Atikan Karakter)
Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

tempat pikeun nyangking data dina ieu panalungtikan ngan 4 désa. Data puisi sawér anu kapaluruh aya 12 puisi sawér.

Data puisi sawér di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya katitén dina tabél ieu di handap.

Tabél 3.1

Puisi Sawér di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya

No	Puisi Sawér	Narasumber
1.	Puisi Sawér Pangantén 1	Icih
2.	Puisi sawér Pangantén 2	Haniah
3.	Puisi Sawér Pangantén 3	Ikem
4.	Puisi Sawér Sepit 1	
5.	Puisi Sawér Pangantén 4	Raskem
6.	Puisi sawér orok 1	
7.	Puisi Sawér Pangantén 5	Tini
8.	Puisi Sawér sepit 2	
9.	Puisi Sawér Pangantén 6	Enok
10.	Puisi Sawér Pangantén 7	Nunung
11.	Puisi Sawér Pangantén 8	Érah
12.	Puisi Sawér Pangantén 9	Ilah

3.2.2 Sumber Data

Sumber data dina ieu panalungtikan nyaéta jalma salaku narasumber atawa informan, sarta tulisan mangrupa dokuméntasi. Anu jadi sumber data panalungtikan nyaéta masarakat di Kecamatan Cikatomas, Kabupatén Tasikmalaya anu nyaho jeung miboga puisi sawér.

Nurutkun Arikunto (2013, kc. 172) anu disebut sumber data nyaéta subjék anu bisa meunangkeun data. Dina sumber data dipasing-pasing jadi tilu, nyaéta: 1) Jalma nu bisa méré data boh sacara lisan atawa tulisan; 2) tempat nu némbongkeunkaayaan cicing atawa gerak, jeung 3) simbol nu mangrupa sumber data nu ngagambarkeun tanda-tanda dina wangun huruf, angka atawa gambar.

Teti Hermayanti, 2019

PUISI SAWÉR DI KECAMATAN CIKATOMAS KABUPATÉN TASIKMALAYA PIKEUN ALTERNATIF BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL DI SMA KELAS XII (Tilikan Struktural jeung Ajén Atikan Karakter)
Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

1) Jalma atawa informan.

Jalma atawa informan nyaéta sumber data nu bisa méré informasi boh jawaban lisan ngaliwatan wawancara boh jawaban tinulis ngaliwatan angké. Nurutkeun Isnéndés (2010, kc. 104) anu jadi informan atawa narasumber téh kudu nyumponan sababaraha sarat atawa katangtuan, nyaéta: 1) katégori umur informan; 2) pituin asli ti wewengkon éta; 3) miboga pakasaban anu matuh; 4) omongan béntés jeung teu kurang dédégéan; 5) masih kénéh séhat jasmani jeung rohani; sarta 6) apal kana puisi sawér anu aya di daérah éta. Sangkan leuwih jéntré jalma anu jadi sumber data dipedar di ieu di handap.

Tabél 3.2 Data Narasumber Puisi Sawér
di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya

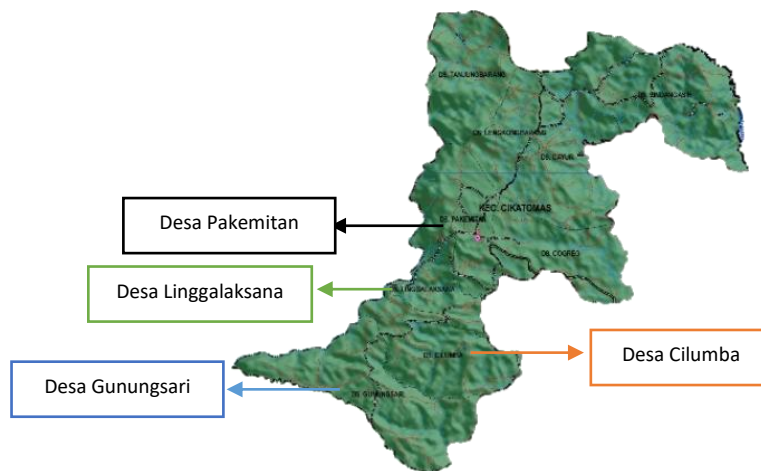
No	Ngaran Narasumber	Umur	Jenis Kelamin	Jenjang Atikan	Padumukan	Pakasaban
1.	Icih	75	Perempuan	SD	Kp.citeureup, Ds. Pakemitan	Tani
2.	Haniah	76	Perempuan	SD	Kp. Citangkalak, Ds. Gunungsari	Tani
3.	Ikem	70	Perempuan	SD	Kp. Cipanagon, Ds. Linggalaksana	Tani
4.	Raskem	65	Perempuan	SD	Kp. Bihbul, Ds. Cilumba	Tani
5.	Tini	50	Perempuan	SPG	Kp. Tutugan, Ds. Pakemitan	Guru SD

6.	Enok	50	Perempuan	SPG	Kp. Tutugan, Ds. Pakemitan	Guru SD
7.	Nunung	48	Perempuan	SD	Kp. Jatiwangi, Ds. Cilumba	Tukang Rias
8.	Érah	74	Perempuan	SD	Kp. Cipancur, Ds. Linggalaksana	Tukang Rias
9.	Ilah	41	perempuan	SMA	Kp. Cimanggu, Ds. Cilumba	Ibu Rumah Tangga

2) Tempat

Tempat nyaéta sumber data nu méré tampilan saperti kaayaan cicing jeung gerak sarta mangrupa tempat dina ngalaksanakeun panalungtikan ngaliwatan prosés obsérvasi. Lokasi nu dijadikeun tempat panalungtikan pikeun maluruh data ngeunaan puisi sawér nyaéta di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya.

Lega wilayah Kecamatan Cikatomas 132,68 km², anu ngawengku 9 désa, pernahna di kiduleun Puseur Kota Tasikmalaya. Kalayan kepadatan penduduk 373 jiwa per km². Umumna pakasaban masarakat di Kecamatan Cikatomas lolobana kana tatanén jeung buruh tani, tapi aya ogé anu jadi tukang dagang, PNS, pagawé swasta, jeung réa-réa deui. Basa anu digunakeun ku masarakat Kecamatan Cikatomas nyaéta basa Sunda salaku basa sapopoéna. Tempat anu dijadikeun panalungtikan nyaéta: (1) Désa Cilumba; (2) Désa Gunungsari; (3) Désa Linggalaksana; jeung (4) Désa Pakemitan. Lokasi atawa tempat panalungtikan, bisa katitén dina ieu gambar 3.1 di handap.

Gambar 3.1 Peta Kecamatan Cikatomas

3) Dokumén

Dokumén atawa simbol, nyaéta data anu méré tanda-tanda saperti: hurup, angka, gambar atawa simbol-simbol anu mangrupa dokuméntasi anu aya patalina jeung data dina ieu panalungtikan. Sumber data anu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta sumber data lapangan ti masarakat anu miboga puisi sawér.

3.3 Téhnik panalungtikan

3.3.1 Téhnik ngumpulkeun data

Téhnik ngumpulkeun data anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta téhnik talaah pustaka, wawancara, jeung dokumentasi.

1) Talaah Pustaka

Téhnik talaah pustaka mangrupa téhnik anu dilaksanakeun ku cara ngumpulkeun data tina sumber tinulis pikeun néangan tur nangtukeun tatapakan anu aya patalina jeung objék panalungtikan. Kitu ogé dumasar kana pamadegan Arikunto (2013, kc. 85) nétélakeun yén téhnik talaah pustaka dilaksanakeun ku cara nalaah buku sumber nu geus aya patalina jeung panalungtikan.

2) Téhnik Wawancara

Téhnik wawancara mangrupa prosés ngumpulkeun data ku cara nanya langsung ka narasumber nu miboga informasi ngeunaan objék panalungtikan. Luyu jeung pamadegan Arikunto (2013, kc. 198) yén téhnik wawancara mangrupa hiji dialog ti nu ngawawancara pikeun meunangkeun informasi ti informan. Dina wawancara biasana nu ngawawancara mawa pituduh wawancara anu eusina mangrupa gurat badag hal-hal nu bisa ditanyakeun waktu lumangsung na wawancara.

3) Téhnik Dokumentasi

Téhnik dokuméntasi mangrupa salah sahiji téhnik panalungtikan anu ngagunakeun dokuméntasi dina ngumpulkeun datana. Nurutkeun Sugiyono (2016, kc. 240) dokumén mangrupa catetan peristiwa anu geus kaliwat. Dokuméntasi bisa wangun tinulis, gambar, atawa karya-karya monuméntal ti salah sahiji jalma.

Luyu jeung pamadegan di luhur, Arikunto (2013, kc. 231) nétélakeun yén téhnik dokuméntasi nyaéta néangan data ngeunaan hal-hal atawa variabel anu mangrupa catetan, buku, koran, majalah, prasasti, notulen rapat, agénda, jrrd. Dina ieu panalungtikan téhnik dokuméntasi anu digunakeun mangrupa catetan atawa buku ngeunaan sawér anu kapanggih di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya.

3.3.2 Téhnik Ngolah Data

Téhnik ngolah data atawa nganalisis data nya éta ngelompokkeun, nyieun hiji runtuyan, sarta nyinggetkeun data sangkan babari dibacana. Dina ieu panalungtikan, data anu geus kapaluruh tuluy diolah ngagunakeun téhnik analisis data. Nurutkeun Patton (dina Moleong, 2010, kc. 280), analisis data nyaéta prosés ngelompokkeun data, ngaorganisasikeun kana hiji pola, jeung sistem uraian dasar.

Dina ieu panalungtikan digunakeun téhnik analisis. Éta téhnik téh nyaéta: analisis struktur puisi sawér jeung analisis ajén atikan karakter puisi sawér di Kecamatan Cikatomas Kabupatén Tasikmalaya. Ieu di handap didadarkeun léngkah-léngkah nu patali jeung analisis data.

- 1) Mariksa jeung ngolah data
- 2) Nganalisis data dumasar kana strukturna (wangun, wanda, eusi, jeung basa puisi sawér);
- 3) Nganalisis data dumasar ajén atikan karakter:
- 4) Nangtukeun puisi sawér anu luyu jeung bahan ajar;
- 5) Nyieun bahan ajar maca artikel; jeung
- 6) Nyieun kacindekan tina hasil panalungtikan.

3.4 Instrumen Panalungtikan

Instrumén panalungtikan nyaéta sakabéh alat anu dipaké pikeun ngumpulkeun, ngolah, nganalisis, sarta nyuguhkeun data-data sacara otomatis tur objéktif nu diperlukeun dina panalungtikan. Nurutkeun Sugiyono (2016, kc. 222) dina panalungtikan kualitatif, nu jadi instrumén atawa alat panalungtikan nyaéta panalungtikna sorangan. Ku kituna, panalungtik salaku instrumén kudu "divalidasi", hartina sakumaha jauhna panalungtik kualitatif siap dina ngalaksanakeun panalungtikan satuluyna ka lapangan. Ku kituna, instrumén dina ieu panalungtikan saperti ieu di handap.

3.4.1 Instrumén panalungtikan dina Ngumpulkeun Data

Instrumén anu digunakeun dina ngumpulkeun data dina ieu panalungtikan nyaéta:

- 1) Instrumén Talaah Pustaka

Tabél 3.3

Instrumén Talaah Pustaka

No	Buku	Keterangan
1		
2		

2) Padika Wawancara

Tabél 3.4

Padika Wawancara

Panalungtikan Puisi Sawér di Kecamatan Cikatoma Kabupatén Tasikmalaya	
Wasta :	
Data Puisi Sawér	
Jenis Puisi Sawér :	
Téks	:

Tabél 3.5

Format Data Narasumber

No	Ngaran Narasumber	Umur	Jenis Kelamin	Jenjang Atikan	Padumukan	Pakasaban
1.						
2.						
3.						

3) Alat Rékam

Dina ieu panalungtikan alat rékam mangrupa instrumén anu penting. *Handphone* digunakeun pikeun ngarékam waktu ngumpulkeun data ti narasumber dina wangun audio. Iwal ti éta *camera* digunakeun pikeun ngadokuméntasikeun data. Ieu instrumén digunakeun pikeun ngarsipkeun puisi sawér dina wangun tinulis.

3.4.2 Instrumén Panalungtikan dina Ngolah Data

Ieu panalungtikan ngagunakeun instrumén anu digunakeun dina ngolah data nyaéta:

1) Instrumén Analisis Struktur Puisi Sawér

(1) Kartu Data Analisis Wangun

Kartu Data Analisis Wangun

Kode puisi sawér :

Déskripsi Analisis Wangun Puisi Sawér

(2) Kartu Data Analisis Wanda

Kartu Data Analisis Wanda

Kode puisi sawér :

Deskripsi Analisis Wanda Puisi Sawér

(3) Kartu Data Analisis Eusi

Kartu Data Analisis Eusi

Kode puisi sawér :

Déskripsi Analisis Eusi Puisi Sawér

(4) Kartu Data Analisis Basa

Kartu Data Analisis Basa

Kode puisi sawér :

Déskripsi Analisis Basa Puisi Sawér

2) Kartu Data Analisis Ajén Atikan Karakter Puisi Sawér

Kartu Data Analisis Ajén Atikan Karakter	
Kode puisi sawér	:
Cutatan	:
Ajén atikan karakter	:

3) Analisis Bahan Pangajaran

Tabél 3.6

Kritéria Milih Bahan Ajar

No	Kode Puisi Sawér	Aspék nu kudu diperhatikeun		
		Basa	Psikologi	Kasang Tukang Budaya
1.				
2.				
3.				

Kartu Data Nyusun Bahan Ajar

Nyusun Bahan Ajar
Judul : ..... 1. Bahan Ajar Artikel 2. Bahan Évaluasi 1) PG 2) Ésséy